

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

קידושין לב-א

עניין: לפני עיוור בגרימת כעס

זוהר בראשית כז ע"ב

והא חוקמוה כל הכועס כאלו עובד ע"ז

שבת דף קה:

משום ר' יוחנן בן גוריון המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו יהא בעיניך כעובד ע"ז¹ שכך אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו עבוד ע"ז והולך ועובד א"ר אבין² מאי קראה³ לא יהיה כך אל

נדריים דף כב.

נחמני אמר רבי יונתן⁴ כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו שנאמר⁵ והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך⁶ ואין רעה אלא גיהנם

חיד"א - ברכי יוסף יו"ד סי' ר"מ ס"ק יג

דבכה"ג דרב הונא אף בדיני שמים פטור¹⁸. ומיהו עדיין צריך למודעי, דאי רתח הוא עון כעס, דשקול כעבודה זרה, כמשז"ל¹⁹, ואיכא לפני, ומאי אהני דמחל ליקריה, סוף סוף מרתח קרתח ונלכד בעון כעס. וי"ל דקים ליה לרב הונא דרבה בריה אף כיפה, ולא ילכד בסוג הכעס שאמרו ז"ל דשקול כעכו"ם, רק אפשר דרתח כל שהוא, ואמר ליה מידי ברתחיה, באופן דלית בה משום עון הכעס, רק שמקל במורא אב, ולזה ראה והתקין דמחל ליקריה.

דרך שיחה להגר"ח קנייבסקי זצ"ל פרשת קדושים

תשובה: אומרים בשם ר' ישראל סלנטר זצ"ל שהביא מגמרא קדושין (דף ל"ב ע"א) דמחיל ליה ליקריה, אף שמכשילו בכעס וע"כ שבמדות אין לפני עיוור. ואף שכאן אין זה מדות - אבל יסוד דבריו הוא שרק איסורים ממש יש בהם לפני, וגם כאן אין זה איסור ממש. (ועי' בתוס' קדושין שם ל"ב, א' ד"ה דמחיל ובריטב"א שם, והעירו לעיין בספר ח"ח הל' לשוה"ר כלל ד' באמ"ח סקמ"ו וכלל ט' באמ"ח סקכ"ב).

שו"ת תורה לשמה (לבן איש חי)

סי' שע

שאלה

ראובן דבר עם שמעון דברים שמוכרח שיבא על ידם לידי כעס, וכן היה שנחכעס שמעון הרבה בדברים אלו עד ששיבר כלי בחמתו. אך ראובן לא נתכוון בדברים אלו כדי שיתכעס, כי אם דיבר הדברים האלו לצורך עצמו או לצורך אחרים, אך ידע מקודם שבודאי הגמור ששמעון יתכעס הרבה בשמעו את הדברים האלו, אם יש בזה איסור דלפני עיוור לא תתן מכשול, מאחר דהכעס הוא עון גדול והחמירו בו רבותינו ז"ל בגמרא בכמה מקומות¹ ובפרט בזוהר הקדוש², וכל שכן אם מחמת זה שיבר כלי בחמתו. ואם נאמר שיש איסור בזה משום לפני עיוור, אם כן לא שבקת חיי לכל בריה, כי דבר זה מצוי הרבה בין בני אדם ומי יוכל להזהר בזה, דרוב הפעמים יש צורך הרבה באלו הדברים לאמר אותם ואיך יעשה אם לא יאמר. וירנו המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

הכי איתא בגמרא דקידושין דף ל"ב ע"א, רב הונא קרע שיראי באפי רבה בריה, אמר איזיל אחזי אי רתח אי לא רתח. ומקשה הגמרא ודילמא רתח וקעבר אלפני עיוור, ומשני דמחיל ליקריה. ופירש רש"י ודילמא רתח ואמר לאבוה מידי ברתחיה, עיין שם. נמצינו למדין שבעבור הכעס לחודיה ליכא איסור דלפני עיוור, דאי איכא מאי משני דמחיל ליקריה, סוף סוף מרתח קא רתח והוא שהביאו לידי כעס זה. אלא ודאי משום כעס לחודיה לא עבר זה אלפני עיוור, ואם כן נפשטה השאלה³. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

